

Ministerstwo Cyfryzacji

Sekretarz Stanu
Dariusz Standerski

BM.WP.057.44.2024
Warszawa, 04 lipca 2024 r.

**Szanowny Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP**

Dot. pisma z 10 czerwca br. Pośla na Sejm RP Pana Daniela Milewskiego w sprawie
wyzwań nowej cyfryzacji (interpelacja nr 3150)

Szanowny Panie Marszałku,

poniżej przedstawiam odpowiedzi na zadane przez Pośla pytania.

Ad 1) Jakie konkretne kroki podejmuje Ministerstwo, aby zapewnić jednolite podejście do cyfryzacji w administracji publicznej, zamiast podejścia wyspowego?

W celu ujednoczenia podejścia administracji publicznej do procesu cyfryzacji, Ministerstwo Cyfryzacji pracuje obecnie nad nowelizacją ustawy o informatyzacji¹. Celem przygotowywanej nowelizacji jest przede wszystkim zaadresowanie zidentyfikowanych wyzwań i eliminacja barier dla dalszej cyfryzacji procesów administracyjnych takich, jak m.in. niepełna interoperacyjność systemów i rejestrów czy wielokrotne gromadzenie i powielanie danych. Nowelizacja zakłada takie przekształcenie działalności administracji publicznej, aby uwzględniała procesy, których źródłem są nowe technologie i uwarunkowania wynikające z transformacji cyfrowej, w tym potrzebę cyfryzacji procesów administracyjnych.

W projekcie zmiany ustawy o informatyzacji przewidziano m.in. umocowanie na poziomie ustawowym rozwiązań z zakresu Architektury Informacyjnej Państwa (AIP). AIP to metoda zarządzania informatyzacją państwa, realizująca cele przygotowywanego planowanego dokumentu strategicznego w dziedzinie informatyzacji państwa, oparta na modelach architektonicznych i obejmująca zasady podstawowe (pryncypia), standardy, wytyczne i rekomendacje architektoniczne.

Ad 2) W jaki sposób Ministerstwo planuje rozwijać koncepcję państwa platformowego i jakie są jej główne założenia?

Państwo platformowe to model administracji publicznej, w którym rząd dostarcza obywatelom i przedsiębiorstwom nowoczesne, cyfrowe usługi, bazujące na otwartych danych, interoperacyjnych systemach oraz rozwiązaniach z zakresu AIP. Ministerstwo Cyfryzacji planuje rozwijać koncepcję państwa platformowego jako integralną część swojej strategii cyfryzacji realizując projekty, programy i inicjatywy. Dążymy do tego, aby przekształcić administrację publiczną w nowoczesny, sprawnie działający organizm cyfrowy. Innowacyjność i elastyczność w adaptacji nowych technologii ma także zapewnić współpraca z sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

Ad 3) Jakie środki zabezpieczające przed naruszeniami prywatności i bezpieczeństwa danych zostały wprowadzone w kontekście cyfrowego państwa platformowego?

¹ Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 307)

Środki prawne zabezpieczające ochronę danych osobowych zostały wprowadzone w RODO², które obowiązuje i jest stosowane bezpośrednio w Polsce, w szczególności zasady i podstawy prawne tego przetwarzania. Europejski Inspektor Ochrony Danych podkreślił we wniosku dotyczącym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 910/2014 w zakresie ustanowienia ram europejskiej tożsamości cyfrowej, że wyboru technologii należy dokonywać biorąc pod uwagę wymogi ochrony danych, a nie odwrotnie. Architektura informatyczna powinna być zgodna z przepisami o ochronie danych, a w szczególności z zasadami ochrony danych w fazie projektowania i domyślnej ochrony danych oraz bezpieczeństwa danych osobowych. RODO nie sprzeciwia się promowaniu postępu technologicznego, nakazując administratorowi danych dokonywanie oceny ryzyka ich przetwarzania i odpowiedniego doboru zabezpieczeń.

W odpowiedzi na wyzwania związane z naruszeniami prywatności i bezpieczeństwa danych, podjęty został szereg kluczowych działań mających na celu ochronę obywateli i instytucji z poziomu centralnego:

- dostosowywanie krajowego porządku prawnego do regulacji unijnych w zakresie cyberbezpieczeństwa (wdrożenie Dyrektywy NIS2) i nowelizacja ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa, co wprost przełoży się na podniesienie poziomu bezpieczeństwa systemów i przetwarzanych w nich danych;
- wydawanie rekomendacji dla podmiotów krajowego systemu cyberbezpieczeństwa przez Pełnomocnika Rządu ds. Cyberbezpieczeństwa w zakresie np. wykrycia krytycznych podatności w określonych systemach i zaleceń ich niestosowania;
- materiały publikowane są w bazie wiedzy o cyberbezpieczeństwie;
- utworzenie i funkcjonowanie kanału zgłaszania informacji do zespołu [CSIRT NASK](#) przez obywateli i organizacje w przypadku otrzymania podejrzanych treści, podejrzenia oszustwa, czy zidentyfikowania złośliwej domeny bądź podatności itp.;
- udostępnienie funkcji zastrzeżenia numeru PESEL.

Jednocześnie należy podkreślić, że podawanie szczegółowych informacji nt. stosowanych środków zabezpieczających przed naruszeniami prywatności w organizacji nie jest wskazane z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa tych danych.

Ad 4) Jak Ministerstwo zamierza zdefiniować nowe podejście do danych jako zasobu produkcyjnego, który może być wykorzystywany do optymalizacji procesów i uczenia algorytmów sztucznej inteligencji?

Ministerstwo Cyfryzacji ma świadomość dużego potencjału, jaki niesie za sobą wykorzystanie danych dla państwa i gospodarki i od wielu lat prowadzi politykę, zarówno w wymiarze krajowym jak i europejskim, której celem jest zwiększanie dostępu i wykorzystania danych.

Warto również dodać, że Ministerstwo Cyfryzacji:

- jest odpowiedzialne za prowadzenie polityki krajowej w zakresie otwartości danych – na podstawie omawianego wyżej Programu otwierania danych;

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)

- przygotowało ustawę o otwartych³, która stanowi implementację do porządku krajowego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024⁴;
- aktywnie uczestniczyło w pracach nad przepisami unijnymi dotyczącymi zarządzania danymi: Aktem w sprawie zarządzania danymi (DGA)⁵ i Aktem w sprawie danych⁶.

Ważny jest dla nas wymiar międzynarodowy, prawny, etyczny oraz standardy techniczno-organizacyjne, kształtujące wymagania oraz warunki, by osiągać korzyści związane z zastosowaniami AI w całym jej cyklu życia, obejmującym projektowanie, badanie, rozwój, wdrażanie oraz wyłączenie z obrotu i utylizowanie.

Ad 5) W jaki sposób Rząd Rzeczypospolitej Polskiej planuje zagwarantować powszechny dostęp do nowoczesnych usług łączności elektronicznej w kontekście rozwijania cyfryzacji w różnych sektorach?

Mamy świadomość, jak ważny w dobie cyfryzacji naszego życia jest stabilny dostęp do szybkiego internetu we wszystkich miejscach w Polsce. W celu zapewnienia tego dostępu realizowane są obecnie projekty finansowane w ramach programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC) oraz Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).

Ad 6) Jakie są konkretne plany Ministerstwa dotyczące rozwoju inteligentnych miast i inteligentnego rolnictwa w Polsce?

Wdrażanie koncepcji inteligentnego miasta przez samorządy to cyfryzacja przestrzeni miejskiej, której celem jest tworzenie miejscowości, które byłyby bardziej przyjazne dla mieszkańca, bardziej ekonomiczne i ekologiczne. Obejmuje to cały szereg procesów zachodzących na terenie gminy, które naturalnie różnią się w zależności od wielkości miejscowości. W tym celu niezbędne jest wprowadzenie zmian przepisów zastępujących digitalizację pojedynczych analogowych procesów i procedur zmianami umożliwiającymi podejście kompleksowe, zautomatyzowane i uwzględniające wszystkie systemy i rejestry uczestniczące w procesie. Działania, jakie podejmuje Ministerstwo Cyfryzacji to:

- 1) Budowa standardu Architektury Informacyjnej Samorządów. To ważne rozszerzenie Architektury Informacyjnej Państwa, które pozwoli na zinventaryzowanie zasobów, w tym systemów, rejestrów, procesów służących realizacji zadań publicznych, oraz wesprze samorządy w tworzeniu nowych i modyfikacji istniejących rozwiązań teleinformatycznych.
- 2) Włączanie i większe zaangażowanie miast w proces otwierania danych. Dane publicznie mają wiele zastosowań, a ich otwarcie pozwala realizować cele takie jak: poprawa funkcjonowania instytucji publicznych i ułatwienie pracy urzędników i urzędniczek, zwiększenie zaangażowania obywateli w sprawy publiczne, budowanie środowiska innowacyjnego oraz rozwiązywanie problemów społecznych i gospodarczych.

W związku z tym, w portalu dane.gov.pl, w bazie wiedzy udostępniamy materiały pomocne dostawcom danym (także miastom) w procesie uporządkowania, przetwarzania i otwierania danych. Materiały te pokazują w jaki sposób otwieranie

³ Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (Dz. U. poz. 1641)

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego

⁵ Rozporządzenie (UE) 2022/868 w sprawie europejskiego zarządzania danymi i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724

⁶ Rozporządzenie 2023/2854 w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystywania oraz w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2017/2394 i dyrektywy (UE) 2020/1828

danych w miastach może wpłynąć na tworzenie nowych innowacyjnych produktów, takich jak strony internetowe lub aplikacje, a tym samym na powstanie nowych miejsc pracy i poprawę jakości życia mieszkańców.

Zapewniamy ponadto, bieżące wsparcie merytoryczne dla pracowników samorządów już publikujących swoje zasoby w portalu dane.gov.pl, jak i dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego (JST) zainteresowanych rozpoczęciem udostępniania danych w portalu. Szkolimy pracowników JST w formie interaktywnych dwudniowych warsztatów on-line w zakresie m.in. wyjaśnienia podstawowych pojęć z zakresu otwartości danych, omówienie ustawy o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego i wynikających z niej obowiązków dla samorządów, ćwiczenia z przygotowania danych do udostępnienia w portalu dane.gov.pl i procesu publikacji.

- 3) Partnerstwo w projekcie ITEUS – Integrated Technologies for Urban Services. Partnerami tego projektu są podmioty publiczne – głównie samorzady i agencje komunalne lub rządowe oraz jednostki naukowo-badawcze – z Łotwy, Litwy, Finlandii i Polski. Koordynatorem krajowym projektu jest Polski Fundusz Rozwoju. Wyzwaniem projektu jest budowa cyfrowych bliźniaków (digital twins) w miastach, które wspomagać będą zarządzanie rozwojem:

- odporności i bezpieczeństwa (zarządzanie kryzysowe),
- komunikacji z mieszkańcami dla pobudzenia ich partycypacji społecznej,
- planowania w zakresie ochrony środowiska i planowania przestrzennego,
- usług komunalnych (wodociągi i kanalizacja, ogrzewanie, transport publiczny, odpady).

W ramach inicjatywy powstanie również narzędzie do samooceny gotowości do wdrożenia tego typu rozwiązań w samorządach wraz z rekomendacjami.

Ad 7) W jaki sposób Ministerstwo planuje wspierać edukację i szkolenie w zakresie korzystania z nowych technologii cyfrowych, aby zapewnić, że społeczeństwo i pracownicy są gotowi na te zmiany?

Głównymi obecnie toczącymi się działaniami Ministerstwa Cyfryzacji w tym zakresie są m.in:

- 1) Przygotowanie do uruchomienia konkursów w ramach inwestycji C2.1.3 E-Kompetencje z Krajowego Planu Odbudowy (KPO).
- 2) Stworzenie w każdej polskiej gminie miejsc do nabywania kompetencji cyfrowych, czyli Klubów Rozwoju Cyfrowego (KRC). Intencją całego działania jest uruchomienie lokalnych ośrodków rozwoju kompetencji cyfrowych (w gminach) w celu wsparcia rozwoju ich kompetencji cyfrowych, w szczególności do osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.
- 3) Organizacja otwartego konkursu na realizację w 2024 r. zadania publicznego w zakresie rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych kobiet pn. „Zostań cyfrową ekspertką”.
- 4) Realizacja Programu Rozwoju Talentów Informatycznych (PRTI), wspierającego rozwój kompetencji niezbędnych na rynku pracy.

Działania wymienione powyżej wpisują się w realizację celów międzynarodowych: dyrektywy z 16 października 2016 w sprawie dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów sektora publicznego (Dyrektywa UE 2016/2102), Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, Dyrektywy 2019/882 w sprawie wymogów dostępności produktów i usług oraz krajowych: założeń programu dostępność plus, ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów

publicznych⁷ oraz ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami⁸.

Ministerstwo Cyfryzacji utrzymuje i rozwija również portal www.dane.gov.pl, na którym udostępniamy m.in. szkolenia multimedialne oraz podręczniki, natomiast w ramach działań informacyjno-wdrożeniowych dotyczących Krajowego Systemu Doręczeń Elektronicznych prowadzony jest szereg działań informacyjnych skierowanych do podmiotów zobligowanych do korzystania z e-Doręczeń. Wytworzone zostały materiały informacyjno-instruktażowe udostępniane na stronie dedykowanej usłudze.

Ad 8) Jakie są największe przeszkody, jakie Ministerstwo napotkało w procesie cyfryzacji, i jakie kroki zostały podjęte w celu ich przezwyciężenia?

W 2023 r. w ramach przygotowania projektu krajowego planu działania do programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. w Ministerstwie Cyfryzacji przeprowadzono diagnozę stanu zaawansowania transformacji cyfrowej w Polsce. Główne wyzwania, które zostały zidentyfikowane w związku z rozwojem cyfrowego państwa, zawarte w projekcie krajowego planu działania:

- 1) Potrzeba dalszego budowania kompetencji cyfrowych w społeczeństwie.
- 2) Potrzeba zwiększania priorytetu cyfryzacji w społeczeństwie i kształtowania kultury internetowej, która promuje przyjazne, budujące i wzmacniające interakcje międzyludzkie.
- 3) Wzrastające zapotrzebowanie na powstawanie nowych i podnoszenie jakości już istniejących e- usług dla obywateli i przedsiębiorców, a także konieczność konsekwentnego zmniejszania presji biurokratycznej.
- 4) Coraz większe znaczenie Architektury Informacyjnej Państwa, a także kwestii interoperacyjności systemów i rejestrów publicznych.
- 5) Niewystarczająca infrastruktura cyfrowa.
- 6) Stały wzrost liczby i powagi cyberzagrożeń (np. ataki socjotechniczne, dezinformacja, zaawansowane ataki technologiczne).
- 7) Potrzeba tworzenia otoczenia regulacyjnego w warunkach dynamicznych zmian w przestrzeni cyfrowej.
- 8) Konieczność rewizji programów wsparcia transformacji cyfrowej pod kątem rzeczywistych potrzeb przedsiębiorców.
- 9) Niski poziom wykorzystania przez polskie przedsiębiorstwa zasobów superkomputerowych (klasycznych i kwantowych), a także niewystarczająca aktywność polskich zespołów badawczych na arenie międzynarodowej.

Zgodnie z krajowym raportem cyfrowej dekady 2023 (Digital Decade Country Report 2023 r. dla Polski; zawierający DESI), Polska odnotowuje wyniki poniżej średniej unijnej w większości wskaźników dojrzałości cyfrowej społeczeństwa, gospodarki i administracji. Luka cyfrowa jest widoczna w badanych obszarach, takich jak kompetencje cyfrowe, telekomunikacja, transformacja cyfrowa firm i publiczne usługi cyfrowe.

W dniu 20 czerwca 2024 r. odbyły się otwarte konsultacje społeczne w sprawie Strategii cyfryzacji Państwa – Państwo Inteligentnej Cyfryzacji, podczas których eksperci oraz liderzy branży technologicznej w trakcie całonocnego spotkania mieli możliwość wymiany poglądów dotyczących kluczowych aspektów cyfryzacji państwa.

Z wyrazami szacunku
Dariusz Standerski

⁷ ustawa z 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. 2023 r., poz. 1440)

⁸ ustawa z 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2019 r. poz. 1696).

Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - Departament Spraw Parlamentarnych